

Gaziel, el primer periodista modern

Gaziel, pseudònim de Josep Calvet, va néixer a Sant Feliu de Guíxols i, malgrat que va viure a París, Barcelona i Madrid, sempre es va sentir lligat a la seva ciutat, on solia passar els estius. Això va fer que s'interessés per temes gastronòmics de la cultura local.

Text > JAUME FÀBREGA

Nascut a Sant Feliu de Guíxols l'any 1893, de nen es va traslladar a Barcelona amb els seus pares, Josep Calvet Daltabuit i Enriqueta Pascual Baguer. No obstant això, sempre va mantenir la vinculació amb la seva població natal. El 1903 va començar la carrera de dret a la Universitat de Barcelona. Més tard, es va matricular a la Facultat de Lletres. El 1910, va iniciar la carrera periodística a *La Veu de Catalunya*. També va entrar a treballar a l'Institut d'Estudis Catalans. Va viure la Primera Guerra a París —on s'havia traslladat— i va escriure sobre aquest fet per a *La Veu de Catalunya*. A Madrid, va veure el pa que s'hi donava, ja que va tractar intel·lectuals molt contraris a la llengua catalana, com ara Unamuno o Pérez Galdós.

Les seves cròniques a *La Vanguardia*, amb el títol «Diario de un estudiante en París», el van convertir en un dels periodistes més llegits a

Espanya. En aquest diari —que en aquells anys era el de més tirada de tota la Península—, va fer la seva carrera periodística, fins que en va arribar a ser el director entre els anys 1920 i 1936. Quan va esclatar la guerra, es va haver d'exiliar. El 1940 va tornar a Barcelona. Les autoritats franquistes el van processar per les seves idees catalanistes. Ja no va poder seguir treballant en periodisme a Catalunya i va haver d'emigrar a Madrid. Encara que en aquells anys no podia publicar-los, va continuar escrivint els assajos en català que havia començat els anys de l'exili i que giraven, fonamentalment, entorn de les causes de la tràgica història de Catalunya. Va ser considerat el primer periodista modern de l'Estat, i es va arribar a convertir en una figura notòria de la vida política. Els seus articles setmanals, amb la rubrica de «Comentarios libres», eren una referència per a líders polítics i autoritats, fins i tot internacionals. Gaziel, liberal i independent de tot partit polític, considerat l'escriptor de dreta més lúcida de Catalunya, va combatre des d'aquell mitjà l'extremisme d'esquerra i de dreta. Sota la seva direcció, el diari va passar de tenir un tiratge mitjà de seixanta mil exemplars a imprimir-ne més de dos-cents mil. El catalanisme de Gaziel partia d'un sentiment intens, però crític. No obstant això, durant el franquisme va lluir el seu catalanisme sense complexos, ja que va començar des de zero el seu projecte intel·lectual i va començar a escriure en català amb més delit que mai i sense destorbs, en paraules seves.

>> Gaziel, a punt de prendre la paraula en l'acte inaugural del Casal Guixolenc de Barcelona. (Foto: ARXIU JAUME FÀBREGA)

A Quina mena de gent som (1938-1956) aplega quatre assaigs amb l'objectiu de comprendre Catalunya i els catalans

>> Tapers a Sant Feliu de Guíxols, a principis del segle xx. (Foto: AJUNTAMENT DE GIRONA. CRDI.)

**Les trobades
de colles amb
finalitats
gastronòmiques
eren molt
habituals i
sovint també
aplegaven
els pescadors
desenfeinats**

La seva obra pòstuma, *Quina mena de gent som* (1938-1956), aplega quatre assaigs amb l'objectiu de comprendre Catalunya i els catalans. *Meditacions en el desert* (1946-1953), també publicat pòstumament, és producte d'un enfocament més ampli, però també més pessimista. Va escriure sobre Espanya i Portugal, amb una mirada aguda.

Reflexions gastronòmiques

De tant en tant, en els seus llibres fa reflexions gastronòmiques interessants. En el llibre *Sant Feliu de la Costa Brava* explica com era la vida

d'un treballador del suro en l'època artesanal: «Hi ha estadístiques que no menteixen, i aquesta n'és una: el taper només treballava, pel cap alt, uns 220 dies l'any. Això vol dir que, pel cap baix, en feia 145 de festa, molts més de la meitat dels que anava al treball. En una paraula: la mitjana de la setmana del taper era de quatre dies —dimarts, dimecres, dijous i divendres. Com que els dissabtes no feia gran cosa, o res del tot, ocupat en els preparatius del diumenge, i el diumenge el celebrava a tot drap, no pas com un dia de festa o precepte, sinó de platxèria integral, el dilluns al matí es trobava tan cansat que havia de reposar tot el dia: d'això en deia "fer dilluns"». A aquest concepte també es refereix Josep Pla. Per això les trobades de colles amb finalitats gastronòmiques eren un esdeveniment molt habitual i sovint també aplegaven els pescadors desenfeinats, com explico al meu llibre *La cuina més exquisida de la Costa Brava: Els tapers*.

>> Portada de Sant Feliu de la Costa Brava. (Foto: ARXIU JAUME FÀBREGA)

>> Portada de Sant Feliu de la Costa Brava en la recent edició de la Diputació de Girona, dins la «Col·lecció Josep Pla». (Foto: COL·LECCIÓ JOSEP PLA - DIPUTACIÓ DE GIRONA)

En el llibre *Sant Feliu de la Costa Brava* explica com era la vida d'un treballador del suro en l'època artesanal